

Kenniscentrum Gemeenschappelijk Wonen Oudere Migranten

NIEUWSBRIEF 2010 – NR. 1

oktober 2010

Over deze nieuwsbrief,

Graag presenteren wij u het eerste nummer van de nieuwsbrief van het Kenniscentrum Gemeenschappelijk Wonen Oudere Migranten. De nieuwsbrief zal tenminste 3x per jaar verschijnen. Deze nieuwsbrief wordt verzonden aan alle genodigden van ons symposium op 31 maart 2010 en aan alle fondsen, die wij hebben benaderd voor financiële ondersteuning. De nieuwsbrief zal gedurende het eerste halfjaar zowel in een papieren, als in een digitale versie worden verzonden. Op termijn zullen we overstappen naar uitsluitend digitale verzending. Wilt u zo vriendelijk zijn ons te berichten, als u alleen een papieren versie ontvangt? Graag uw mail met uw correcte mailadres naar oudere.migranten@maagdenhuis.nl.

Symposium 31 maart 2010

Op deze dag organiseerde het Maagdenhuis het eerste symposium rond dit thema. Het symposium belichtte de zorgen omtrent de woon- en leefsituatie van oudere migranten in Nederland. Oudere migranten kennen doorgaans een slechte gezondheid en leven in menig opzicht op een minimumniveau. Bovendien is er een taalbarrière. Migranten uit de eerste generatie hebben zich onvoldoende kunnen voorbereiden om hier in Nederland oud te worden. Ze kennen de weg naar voorzieningen nauwelijks. Ook de steun en informele zorg binnen de familie worden minder vanzelfsprekend door de 'vernederlandsing' van de familieverhoudingen. Het symposium werd georganiseerd om in de kring van experts het plan voor een Kenniscentrum Gemeenschappelijk Wonen Oudere Migranten te presenteren en daarvoor draagvlak te vinden. Het symposium werd goed bezocht. Belangstellenden kunnen kosteloos een uitgebreid verslag aanvragen op oudere.migranten@maagdenhuis.nl

Netwerk van kernpartners en steunpartners

Het Kenniscentrum Gemeenschappelijk Wonen Oudere Migranten is een samenwerkingsverband van de Stichting Het RC Maagdenhuis, de Netwerk Organisatie Oudere Migranten, het Amsterdams Steunpunt Wonen en de Landelijke Vereniging Gemeenschappelijk Wonen van Ouderen. In de maanden april – september 2010 is overleg gevoerd met een twaalfstal organisaties, die een belangrijke bijdrage als steunpartner kunnen leveren. Het betreft migrantenorganisaties, aanbieders van woningen en woonvoorzieningen, kennis- en branche-instituten en gemeenten. De reacties op het initiatief voor het kenniscentrum zijn bijzonder positief en de bereidheid tot samenwerking is groot. In het vierde kwartaal worden de beoogde steunpartners benaderd om de intentie tot samenwerking te bevestigen. In die periode zullen nog een zevental organisaties worden benaderd met het verzoek steunpartner te worden.

Focus op begeleiding sociale proces

Oudere migranten hebben grote behoefte aan geborgenheid in de eigen woonomgeving en cultuur. Onderzoek wijst uit, dat ouderen, die in een woongemeenschap leven, minder last hebben van eenzaamheid, actiever zijn en meer participeren. De vorming van een woongemeenschap is echter geen eenvoudig proces. Het samen ontwikkelen van een gemeenschappelijke omgangscodes, met oog

voor elkaar, maar ook met respect voor ieders eigenheid en privacy, vergt tijd en begeleiding. De focus van het kenniscentrum zal liggen op dit sociale proces van groepsvorming.

Focus op de doelgroep

Het kenniscentrum wil stimuleren, dat oudere migranten zelf een rol krijgen/nemen in het realiseren van gemeenschappelijke woonvormen. We zullen daarvoor de ervaring, die er reeds bestaat bij 500 autochtone en 50 allochtone woongroepen in het land, verzamelen en gebruiken. Belangstellenden krijgen informatie over wat er bij de voorbereiding van een woongemeenschap komt kijken en zij zullen door het secretariaat en de helpdesk worden geholpen bij het vinden van begeleiding. Samen met (kern-)partners worden een methodiek voor begeleiding en trainingen voor begeleiders en vrijwilligers ontwikkeld.

Methodiekbeschrijving en onderzoek

Voor een optimale begeleiding van het groepsproces, is de ontwikkeling van een toegesneden methodiek noodzakelijk. Er is bij enkele experts veel praktijkervaring, maar deze is niet vastgelegd en overdraagbaar. Die overdracht is in de komende jaren hard nodig om er voor te zorgen, dat er voldoende gekwalificeerde begeleiders zijn. Hetzelfde geldt voor algemene voorlichting aan belangstellenden en netwerk- en poolvorming. Eind 2010 wordt een kort onderzoek gedaan om de expertise van ervaren begeleiders van migranten woongroepen te verzamelen en te systematiseren. In het eerste kwartaal van 2011 wordt dit onderzoek vervolgd met een casestudy bij een aantal bestaande migrantenwoongroepen. Uiteraard staan ook in deze onderzoeken het sociale proces binnen de groep en de sociale relatie met de omgeving centraal. Op het moment van verschijnen van deze nieuwsbrief is het overleg met de beoogde onderzoeker nog gaande.

Toepasbare kennis en trainingen

De resultaten van het onderzoek zullen leiden tot een praktisch toepasbaar instrument. Een eerste versie daarvan zal in maart 2011 gereed zijn. Deze testversie zal gebruikt worden in een pilot, waarin twee tot drie woongroepinitiatieven worden begeleid. Na verfijning zal het instrument eind 2011 geschikt zijn voor brede toepassing. Parallel aan de opbouw van de methodiek, worden ook trainingen voor nieuwe professionele begeleiders en voor vrijwillige consultants ontwikkeld. In september 2011 hopen wij de eerste trainingen te kunnen (laten) geven.

Tijdpad

Het kenniscentrum is op dit moment volop in ontwikkeling. In de aanlooperperiode is aannemelijk geworden, dat veel oudere migranten belangstelling hebben voor gemeenschappelijk wonen. Als het kenniscentrum officieel van start gaat, verwachten wij veel 'vraagdruk'. Wij willen hier goed op voorbereid zijn, vandaar de voorrang voor de methodische onderbouwing en ontwikkelen van trainingen. Tussen januari en maart 2011 zal het secretariaat en de helpdesk worden opgebouwd, evenals de digitale bereikbaarheid. De officiële presentatie van het kenniscentrum zal begin april 2011 plaatsvinden. Op dat moment zal ook de pilot met drie woongroepen beginnen.

Vanaf de officiële opening zullen zowel initiatiefnemers, als groepswoningzoekenden zich spontaan melden bij het kenniscentrum. Het secretariaat zal met deze meldingen een bestand opbouwen om poolvorming en matching mogelijk te maken. In de eerste maanden zullen de mogelijkheden voor matching nog beperkt zijn en bepaald worden door het alsdan beschikbare aanbod van initiatieven. Vanaf eind 2011 is het kenniscentrum voldoende geëquipeerd om op bredere schaal voorlichting te geven en initiatieven aan te trekken en daarmee gemeenschappelijk wonen actief te bevorderen.

Kenniscentrum wordt een zelfstandige rechtspersoon

Het kenniscentrum is op dit moment nog een project van het Maagdenhuis. Het bestuur en de kernpartners geven de voorkeur aan de vorming van een eigen Stichting voor het kenniscentrum. Het is de bedoeling dit nog voor de jaarwisseling te realiseren. Het bestuur van deze Stichting zal

fungeren als een zakelijk bestuur, dat de inhoudelijke programmering en sturing delegeert aan een stuurgroep van de kernpartners en een adviesraad, bestaande uit de kern- en steunpartners.

Inventarisatie bestaande woongroepen van oudere migranten

In de zomermaanden is in eigen beheer een onderzoek gedaan naar het aantal gerealiseerde woongroepen voor oudere migranten. Uit dit onderzoek blijkt, dat er niet minder dan 52 groepen zijn gerealiseerd. Dat lijkt veel (ofschoon het aantal autochtone woongroepen voor ouderen boven de 500 ligt). Bezien we echter de demografische spreiding, dan valt het geringe aantal groepen van migranten uit het mediterrane gebied op (6).

Aantal woongroepen naar etniciteit	
Antilliaans	4
Alg surinaams	5
Surinaams-Javaans	4
Surinaams-Creeols	4
Hindoestaans	9
Surinaams-Chinees	1
Indisch-Nederlands	8
Specifiek Moluks	4
Chinees	10
Turks	4
Marokkaans	2
Kaapverdiaans	1
Vietnamees	1
Totaal	57
waarvan groepen met 2 etniciteiten	5

Het aantal gerealiseerde woongroepen voor oudere migranten ligt doorgaans op drie per jaar. Alleen tussen 2003 en 2006 lag dit aantal lager (1,5 per jaar).

Voorts blijkt uit het onderzoek, dat verreweg de meeste groepen in nieuwbouw worden gerealiseerd. Slechts bij 15% is sprake van hergebruik. Woongroepen voor migranten zijn vooral zelfstandige groepen in een vaste vorm met een eigen activiteitenruimte en of keuken. Slechts in 10% van de gevallen is er sprake van een flexibele omvang van de groep (gestippeld of harmonica wonen).

De grootte van bestaande woongroepen voor migranten varieert van 9 tot 54 woningen, maar de meeste groepen tellen tussen de 15 tot 35 woningen (75%).

De landelijke spreiding van migrantenwoongroepen is nog grillig. De drie Randstedelijke provincies herbergen 85% van het totaal met Zuid Holland als kampioen (50%). De meeste woongroepen vinden we in de 4 grootste steden (69%). Toch zijn deze woongroepen geen strikt Randstedelijk verschijnsel: liefst 11 van de in totaal 17 gemeenten met deze woonvorm, liggen buiten de Randstad. Ook liggen de woongroepen voor oudere migranten niet per se in een gemeente met veel allochtonen. Nederland heeft 30 steden met een grote allochtone populatie (meer dan 20.000 zielen). In slechts 11 van deze steden zijn een of meer woongroepen voor migranten gevestigd. Liefst 7 woongroepen liggen in gemeenten met een kleine(re) migrantenpopulatie.